

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN TRẦN NGỌC MẠNH

SỰ PHÁT TRIỂN VÀ PHÂN BỐ MẠNG LƯỚI
ĐÔ THỊ TỈNH THÁI NGUYÊN

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC ĐỊA LÝ

THÁI NGUYÊN, NĂM 2017

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN TRẦN NGỌC MẠNH

**SỰ PHÁT TRIỂN VÀ PHÂN BỐ MẠNG LƯỚI
ĐÔ THỊ TỈNH THÁI NGUYÊN**

Chuyên ngành: Địa lí học (Địa lí kinh tế - xã hội)

Mã số: 60 31 05 01

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC ĐỊA LÝ

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Nguyễn Xuân Trường

THÁI NGUYÊN, NĂM 2017

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu độc lập của tôi. Các số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa từng được công bố trong bất kì công trình nào khác. Các thông tin, số liệu trích dẫn trong quá trình nghiên cứu đều được ghi rõ nguồn gốc.

Học viên

NGUYỄN TRẦN NGỌC MẠNH

LỜI CẢM ƠN

Trước tiên, tôi xin trân trọng cảm ơn Ban Giám hiệu, Phòng Đào tạo (bộ phận Sau đại học) Trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên và các thầy giáo, cô giáo Khoa Địa lí đã quan tâm giúp đỡ tạo điều kiện cho tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và thực hiện luận văn.

Đặc biệt tôi xin chân thành cảm ơn PGS.TS. Nguyễn Xuân Trường, người hướng dẫn khoa học, đã tận tình chỉ bảo và giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Nhân đây, tôi cũng xin trân trọng cảm ơn UBND tỉnh Thái Nguyên, Cục Thống kê Thái Nguyên, Sở Tài Nguyên và Môi trường, Sở Xây dựng tỉnh Thái Nguyên và cơ quan chính quyền địa phương đã tạo điều kiện thuận lợi, giúp đỡ, cung cấp tài liệu và những thông tin quan trọng cho tôi trong quá trình nghiên cứu và điền dã.

Dù đã tôi đã có nhiều cố gắng trong quá trình thực hiện đề tài, nhưng do còn hạn chế về trình độ chuyên môn nên không thể tránh khỏi những thiếu sót. Tôi rất mong nhận được sự chỉ dẫn, góp ý và giúp đỡ quý báu của các thầy, cô giáo và các bạn đồng nghiệp. Xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 6 năm 2017

Tác giả

NGUYỄN TRẦN NGỌC MẠNH
(Học viên thạc sĩ, khóa 2015 -2017)

MỤC LỤC

	Trang
Trang bìa phụ	
Lời cam đoan.....	i
Lời cảm ơn.....	ii
Mục lục	iii
Danh mục chữ viết tắt.....	iv
Danh mục bảng	v
Danh mục hình	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài.....	1
2. Lịch sử nghiên cứu đề tài	2
3. Mục tiêu, nhiệm vụ nghiên cứu	4
4. Giới hạn và phạm vi nghiên cứu.....	4
5. Quan điểm và phương pháp nghiên cứu	5
6. Đóng góp của luận văn.....	7
7. Cấu trúc luận văn	7
NỘI DUNG	8
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ ĐÔ THỊ	8
1.1. Cơ sở lý luận	8
1.1.1. Các khái niệm	8
1.1.2. Vai trò và phạm vi ảnh hưởng của đô thị.....	12
1.1.3. Phân loại đô thị	15
1.1.4. Các nhân tố ảnh hưởng đến sự phát triển và phân bố đô thị.....	15
1.1.5. Các chỉ tiêu đánh giá phát triển đô thị.....	18
1.2. Cơ sở thực tiễn	21
1.2.1. Khái quát sự phát triển của đô thị thế giới	21
1.2.2. Sự phát triển của đô thị Việt Nam	22
1.2.3 Mạng lưới đô thị ở vùng Trung du và miền núi phía Bắc.....	29
Tiểu kết chương 1	31
Chương 2. CÁC NHÂN TỐ ẢNH HƯỞNG, HIỆN TRẠNG PHÁT TRIỂN VÀ PHÂN BỐ MẠNG LƯỚI ĐÔ THỊ TỈNH THÁI NGUYÊN	32

2.1. Các nhân tố ảnh hưởng tới sự phát triển và vận bố đô thị tỉnh Thái Nguyên....	32
2.1.1. Vị trí địa lí, phạm vi lãnh thổ	32
2.1.2. Điều kiện tự nhiên và tài nguyên thiên nhiên	34
2.1.3. Tài nguyên du lịch tự nhiên và nhân văn	39
2.1.4. Kinh tế - xã hội	40
2.2. Hiện trạng phát triển và phân bố đô thị tỉnh Thái Nguyên.....	57
2.2.1. Sự hình thành và phát triển đô thị.....	57
2.2.2. Dân số đô thị và tỉ lệ dân số đô thị	60
2.2.3. Sử dụng đất đô thị.....	61
2.2.4. Mật độ dân số đô thị	63
2.2.5. Cơ sở hạ tầng đô thị.....	64
2.2.6. Sự phân bố mạng lưới đô thị chủ yếu.....	67
2.2.7. Thành phố Thái Nguyên - Thành phố trung tâm vùng	70
2.2.8. Các thành phố, thị xã.....	71
2.2.9. Đánh giá chung về phát triển và phân bố đô thị tỉnh Thái Nguyên.....	73
Chương 3. ĐỊNH HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN ĐÔ THỊ TỈNH THÁI NGUYÊN ĐẾN NĂM 2020, TẦM NHÌN ĐẾN NĂM 2030.....	76
3.1 Cơ sở định hướng phát triển đô thị tỉnh Thái Nguyên.....	76
3.1.1. Cơ sở pháp lí	76
3.1.2. Thực tiễn phát triển kinh tế - xã hội và đô thị.....	79
3.1.3. Đánh giá tổng hợp	80
3.2. Quan điểm, mục tiêu, định hướng phát triển và phân bố đô thị ở tỉnh Thái Nguyên.....	82
3.2.1. Quan điểm	82
3.2.2 Mục tiêu.....	82
3.2.3. Định hướng	83
3.3. Giải pháp phát triển và và tổ chức không gian đô thị tỉnh Thái Nguyên	93
3.3.1. Nhóm giải pháp quy hoạch xây dựng phát triển đô thị	93
3.3.2. Nhóm các giải pháp cụ thể.....	94
Tiểu kết chương 3	100
KẾT LUẬN.....	101
TÀI LIỆU THAM KHẢO	103
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Cụm từ đầy đủ
CCN	Cụm công nghiệp
CNH	Công nghiệp hóa
ĐT	Tỉnh lộ
ĐTH	Đô thị hóa
FDI	Foreign Direct Investment
GDP	Gross Domestic Product
KCN	Khu công nghiệp
ODA	Official Development Assistance
PPP	Purchasing power parity
QL	Quốc lộ
TD&MNPB	Trung du và miền núi phía Bắc
TP	Thành phố
TX	Thị xã
UBND	Ủy ban nhân dân

DANH MỤC BẢNG

Bảng 1.1. Dân số trung bình, dân số thành thị và tỉ lệ dân đô thị của Việt Nam giai đoạn 2000 -2015	25
Bảng 1.2. Tỉ lệ dân số đô thị cả nước và các vùng giai đoạn 2005 - 2015	27
Bảng 1.3. Đô thị và số đô thị phân theo vùng của Việt Nam năm 2015.....	28
Biểu đồ 1.1. Tỉ lệ đô thị hóa vùng trung du và miền núi phía Bắc giai đoạn 2005 - 2015	29
Bảng 1.4. Số lượng các đô thị vùng TD&MNPB đến năm 2015.....	30
Bảng 2.1. Diện tích, dân số và mật độ dân số năm 2015 của Thái Nguyên phân theo đơn vị hành chính	42
Bảng 2.2. Tỷ lệ hộ nghèo tỉnh Thái Nguyên giai đoạn 2013-2015	43
Bảng 2.3. Cơ cấu thành phần kinh tế tỉnh Thái Nguyên thời kì 2005 – 2015	50
Bảng 2.4. Nguồn vốn đầu tư của tỉnh Thái Nguyên giai đoạn 2010 – 2015	54
Bảng 2.5. Quy mô dân số, dân số đô thị và tỷ lệ dân số đô thị tỉnh Thái Nguyên giai đoạn 2000 – 2015.....	60
Bảng 2.6. Hiện trạng sử dụng đất đô thị tỉnh Thái Nguyên giai đoạn 2010 - 2015.....	61
Bảng 2.7. Mật độ dân số đô thị phân theo các huyện, thị xã, thành phố tỉnh Thái Nguyên giai đoạn 2010 - 2015.....	63
Bảng 2.8. Số cơ sở y tế (Nhà nước) phân theo đơn vị hành chính tỉnh Thái Nguyên năm 2015	64
Bảng 2.9. Diện tích, dân số trung bình, mật độ dân số của các đô thị tỉnh Thái Nguyên năm 2015	68

DANH MỤC HÌNH

Hình 1.1. Biểu đồ tỉ lệ đô thị hóa vùng trung du và miền núi phía Bắc giai đoạn 2005 – 2015	29
Hình 2.1. Bản đồ hành chính tỉnh Thái Nguyên.....	33
Hình 2.2. Biểu đồ cơ cấu sử dụng đất tỉnh Thái Nguyên năm 2015	36
Hình 2.3. Các nhân tố tự nhiên ảnh hưởng đến sự phát triển và phân bố mạng lưới đô thị tỉnh Thái Nguyên	38
Hình 2.4. Quy mô và gia tăng dân số tỉnh Thái Nguyên giai đoạn 2005 – 2015	40
Hình 2.5. Các nhân tố kinh tế - xã hội ảnh hưởng đến phát triển	41
Hình 2.6. Biểu đồ cơ cấu lao động phân theo nhóm ngành kinh tế tỉnh Thái Nguyên năm 2015	44
Hình 2.7. Biểu đồ cơ cấu lao động phân theo thành phần kinh tế của tỉnh Thái Nguyên năm 2015	44
Hình 2.8. Quy mô GDP của tỉnh Thái Nguyên giai đoạn 2005 – 2015	49
Hình 2.9. Chuyển dịch cơ cấu kinh tế tỉnh Thái Nguyên giai đoạn 2005 – 2015	49
Hình 2.10. Bản đồ hiện trạng phát triển và phân bố mạng lưới đô thị Thái Nguyên.....	59
Hình 2.11. Bản đồ hiện trạng phát triển và phân bố mạng lưới đô thị Thái Nguyên	59
Hình 2.12. Biểu đồ tỉ lệ dân thành thị của Thái Nguyên so với cả nước và so với một số tỉnh vùng Trung du miền núi phía Bắc năm 2015.....	60
Hình 3.1. Mối liên hệ không gian kinh tế giữa tỉnh Thái Nguyên với vùng Bắc Bộ.....	80
Hình 3.2. Sơ đồ định hướng phát triển không gian vùng và hệ thống đô thị đến năm 2020, tầm nhìn 2035	85
Hình 3.3. Bản đồ địa giới hành chính thành phố Thái Nguyên và phân dự kiến được mở rộng phía đông bắc	88
Hình 3.4. Sơ đồ thành phố Thái Nguyên và mối liên hệ không gian khu vực lân cận.	88

vi

vii